

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

**GHID
ANTICORUPȚIE**

București
2014

0800.806.806

linie telefonică gratuită unde puteți sesiza faptele de corupție

GHID ANTICORUPȚIE

Editura Ministerului Afacerilor Interne

– 2014 –

0800.806.806

linie telefonică gratuită unde puteți sesiza faptele de corupție

Motto:

*„Nimic nu e mai periculos pentru
conștiința unui popor decât priveriștea
corupției și a nulității recompensate.”*

Mihai Eminescu

Cuprins

Introducere.....	5
Repere istorice. Indicele de percepție a corupției în perioada 2007-2013	6
Infracțiunile de corupție	10
Consecințe și costuri ale corupției	19
Instituții cu atribuții în domeniul prevenirii și combaterii corupției	21
Obligația funcționarilor de a sesiza faptele penale. Omisiunea sesizării	32
Moduri de sesizare	35
Reacția personalului la corupție	39
Protecția avertizorului de integritate	41
Acte normative incidente domeniului	45

Introducere

„Nu există moștenire mai prețioasă decât cinstea.”

William Shakespeare

Corupția constituie unul dintre subiectele principale de discuție în orice domeniu și la orice nivel, reprezentând una dintre cele mai mari provocări ale lumii contemporane. Aceasta este prezentă atât în statele sărace și în curs de dezvoltare, cât și în cele dezvoltate, iar lupta pentru combaterea ei a devenit o problemă serioasă, cu atât mai mult cu cât fenomenul se extinde foarte rapid, cuprinzând, mai întâi, câteva sectoare, câteva domenii și apoi întreaga societate, devenind un stil de viață, o mentalitate, un labirint din care nu se mai poate ieși.

Studiile și cercetările în universul planetar și local al corupției, punerea în evidență a sensurilor și existențelor acesteia demonstrează fără putință de tăgadă că firea și dorința umană subiectivă de a acumula bunuri, bani sau alte valori, stau la baza fenomenului istoric și contemporan al corupției, că nu există loc de pe planetă în care acesta să nu se fi manifestat cu o mai mare sau mai redusă acuitate. Forța de acțiune în beneficiul public și nu individual al fiecărui cetățean este însă pârghia care manevrează către o dimensiune mai scăzută, respectiv mai ridicată, amplitudinea fenomenului al corupției.

Diminuarea fenomenului este posibilă într-o societate a cunoașterii, cu indivizi având o conduită morală ireproșabilă, bazată pe educație, construită pe cele mai trainice elemente de morală și conștiință, pe care omenirea le-a acumulat de-a lungul timpului către forma de azi a civilizației noastre.

Prin realizarea *Ghidului anticorupție* ne propunem să ne adresăm tuturor angajaților Ministerului Afacerilor Interne, astfel încât aceștia să aibă acces într-o manieră facilă la noțiuni fundamentale referitoare la fenomenul corupției, legislația incidentă și sancțiunile aplicate în caz de nerespectare a acesteia, modurile de sesizare a faptelor și instituțiile anticorupție cu atribuții în domeniu din România.

Aspectele prezentate în conținutul acestei publicații nu constituie decât cunoștințe minimale cu privire la fenomenul corupției. Pentru dobândirea unor informații mai aprofundate este necesară participarea întregului personal al Ministerului Afacerilor Interne la activități de informare și instruire anticorupție specializate oferite la locul de muncă, pe teme privind: formele de manifestare a corupției, situațiile de risc identificate, măsurile de prevenire etc., în vederea creșterii gradului de educație anticorupție și imprimării unei conduite de „toleranță zero” față de această formă de criminalitate ce afectează imaginea și prestigiul instituției.

Repere istorice. Indicele de percepție a corupției în perioada 2007-2013

„Puterea absolută corupe absolut.”
Montesquieu

- 1711 - 1821** În dreptul românesc, conceptul de corupție apare incriminat destul de târziu, abia în perioada domniilor fanariote, dar și atunci într-o formă imperfectă, deoarece dregătorii țărilor române, care erau totodată și judecători, primeau adesea diferite daruri, atât de la subalterni cu ocazia numirii în funcții, cât și de la cei care apelau la ei pentru judecată sau pentru a obține o dregătorie, ori scutire de dări sau altă favoare domnească¹.
- 1780** „Pravilniceasca condică” a domnitorului Alexandru Ipsilanti, în anul 1780, interzicea, sub pedeapsă grea, luarea de mită de către judecători.
- 1826** În Moldova, în anul 1826, „Condica criminalistică și procedura ei” incrimina delictul de corupție care îi viza pe funcționarii ce înlesneau, pentru daruri sau avantaje materiale, evadarea condamnaților aflați în supravegherea lor.
- 1852** Primele reglementări mai ample pentru actele de corupție sunt cuprinse în „Condica de drept penal și de procedură penală”, intrată în vigoare la 1 ianuarie 1852, în Muntenia, care sancționa actele de corupție ale funcționarilor publici prin pierderea funcțiilor și confiscarea dublului foloaselor obținute.
- 1865** Codul penal din anul 1865, luând ca model Codul penal francez din anul 1810, a incriminat doar mituirea pasivă și în mod separat, pentru prima oară, traficul de influență.
În același timp, pe teritoriile românești aflate sub dominație străină, se aplica Codul penal din 1865, dar și dispozițiile altor coduri penale.
- 1937 - prezent** Ulterior, prin modificările importante aduse Codului penal, de fapt prin intrarea în vigoare a noi coduri, în anii 1937, 1938, 1969, 2014 se poate observa o îmbunătățire a tratării faptelor de corupție, precum și un progres pe planul reglementării penale, constituind baza juridică a sancționării faptelor de corupție pentru actualul Cod penal.

¹ Grigore Ioan Prodan, Sebastian Sârbu, *Corupția – flagelul societății moderne*, Editura Victor, București, 2005.

Schimbările economice și sociale, în special cele ulterioare anului 1989, au generat o creștere a practicilor corupte. Imensul transfer de proprietate din patrimoniul statului către persoane private a coincis cu o exacerbare a corupției. Mai mult, corupția nu s-a dezvoltat ca un fenomen de sine stătător, ci a fost corelată cu alte infracțiuni, precum: crima organizată, infracțiuni economice și abuzul de putere².

La nivelul percepției publice, corupția continuă să fie identificată ca o piedică în prestarea serviciilor publice de calitate la nivel central și local, ca un fenomen ce subminează administrarea eficientă a fondurilor publice și obstrucționează înfăptuirea justiției, afectând totodată mediul de afaceri. Indicatorii interni și externi specializați în evaluarea percepției și a impactului corupției poziționează România sub media țărilor membre ale Uniunii Europene³.

Deși nu există o accepție unanimă a definiției corupției, putem afirma că aceasta reprezintă abuzul de putere săvârșit în exercitarea funcției publice de un angajat al administrației publice, indiferent de statut, structură sau poziție ierarhică, în scopul obținerii unui profit personal, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, persoană fizică ori persoană juridică.

De asemenea, corupția mai poate fi definită ca fiind folosirea abuzivă a puterii încredințate, fie în sectorul public, fie în cel privat, în scopul satisfacerii unor interese personale sau de grup⁴.

În sens larg, corupția este abaterea de la moralitate, de la cinste, de la datorie.

Ca expresie a relației dintre autorități și cetățeni, corupția reprezintă folosirea discreționară a poziției sau a funcției, prin recurgerea la mijloace ilicite, în scopul obținerii unor interese personale sau de grup.

Indicele de Percepție a Corupției (IPC), realizat de Transparency International, clasează țările în funcție de cât de corupt este perceput a fi sectorul public al țării. Este un indice compozit, o combinație de sondaje și evaluări ale corupției, colectate de o varietate de instituții de renume.

IPC este cel mai utilizat indicator al corupției la nivel mondial, captând percepțiile asupra gradului de corupție din sectorul public, din perspectiva oamenilor de afaceri și experților de țară.

Punctajul unei țări/unui teritoriu indică nivelul perceput al corupției din sectorul public pe o scară de la 0-100, unde 0 înseamnă că o țară este percepută ca fiind extrem de coruptă și 100 că o țară este percepută ca fiind foarte curată. Locul unei țări indică

² Raportul de evaluare din septembrie 2013 privind implicarea organizațiilor societății civile în dezvoltarea, implementarea și evaluarea politicilor anticorupție în România, 1.1. Nivelul și natura corupției în România.

³ Hotărârea nr. 215 din 20 martie 2012 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2012-2015, a Inventarului măsurilor preventive anticorupție și a indicatorilor de evaluare, precum și a Planului național de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale anticorupție 2012-2015, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 202 din 27 martie 2012.

⁴ Transparency International România, *Ghid anticorupție în justiție pentru cetățeni și oameni de afaceri*, 2006, p. 4.

LOC	ȚARĂ/TERITORIU	SCOR
102	Ecuador	35
102	Moldova	35
102	Panama	35
102	Thailanda	35
106	Argentina	34
106	Bolivia	34
106	Gabon	34
106	Mexic	34
106	Niger	34
111	Etiopia	33
111	Kosovo	33
	Republica Unită	
111	Tanzania	33
114	Egipt	32
114	Indonezia	32
116	Albania	31
116	Nepal	31
116	Vietnam	31
119	Mauritania	30
119	Mozambic	30
119	Sierra Leone	30
119	Timorul de Est	30
123	Belarus	29
	Republica	
123	Dominicană	29
123	Guatemala	29

123	Togo	29
127	Azerbaidjan	28
127	Comoros	28
127	Gambia	28
127	Liban	28
127	Madagascar	28
127	Mali	28
127	Nicaragua	28
127	Pakistan	28
127	Rusia	28
136	Bangladesh	27
136	Coasta de Fildeș	27
136	Guyana	27
136	Kenya	27
140	Honduras	26
140	Kazakhstan	26
140	Laos	26
140	Uganda	26
144	Camerun	25
	Republica	
144	Centrafricană	25
144	Iran	25
144	Nigeria	25
	Papua Noua	
144	Guinee	25
144	Ucraina	25

LOC	ȚARĂ/TERITORIU	SCOR
150	Guinea	24
150	Kyrgyzstan	24
150	Paraguay	24
153	Angola	23
	Republica	
154	Congo	22
	Republica	
	Democratică	
154	Congo	22
154	Tajikistan	22
157	Burundi	21
157	Myanmar	21
157	Zimbabwe	21
160	Cambodia	20
160	Eritreea	20
160	Venezuela	20
163	Ciad	19
	Guinea	
163	Ecuatorială	19
163	Guinea Bissau	19
163	Haiti	19
167	Yemen	18
168	Siria	17
168	Turkmenistan	17

168	Uzbekistan	17
171	Irak	16
172	Libia	15
	Sudanul de	
173	Sud	14
174	Sudan	11
175	Afganistan	8
	Coreea de	
175	Nord	8
175	Somalia	8

Infrațiunile de corupție

„Ceea ce este nedrept nu poate face cu adevărat bine nimănui; ceea ce este drept nu poate face cu adevărat rău nimănui.”

Henry George

Pentru ca o faptă să constituie infrațiune de corupție și, prin urmare, să fie supusă sancțiunilor penale, trebuie să întrunească elementele constitutive prevăzute de legea penală.

O faptă de corupție presupune ca elemente definitorii:

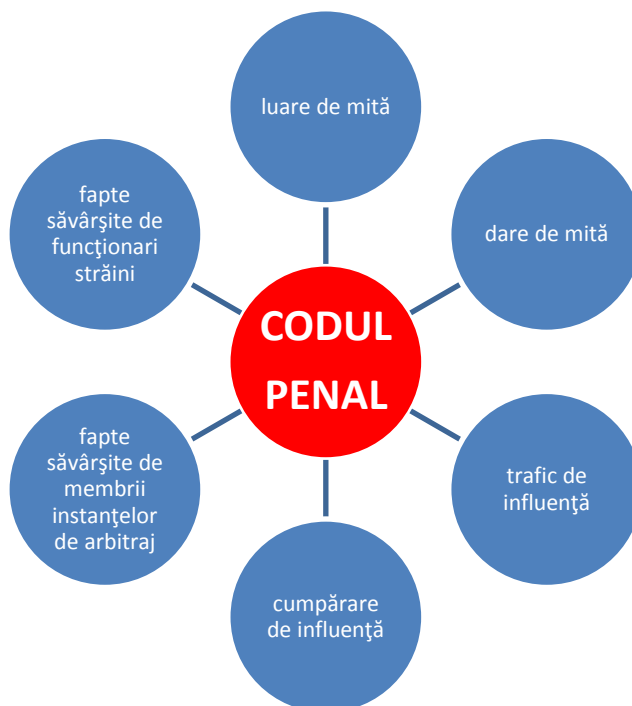
- existența unui „**funcționar public**” ori a unor terți care se află în relație cu acesta;
- existența unui „**act**” ori a unui potențial act ce intră în atribuțiile de serviciu ale funcționarului și cu privire la rezolvarea căruia este interesată o persoană;
- scopul faptei să fie acela de a obține sau de a oferi un „**folos ilegal, material sau nematerial**” (sume de bani, bunuri, cadouri, servicii sau orice alte foloase) de către sau către funcționar ori cel care se află în relație cu el, în schimbul nerespectării atribuțiilor de serviciu de către respectivul funcționar.

Pentru o mai bună înțelegere a infrațiunilor de corupție prevăzute de Codul penal este necesară definirea termenului de „funcționar public”. Astfel, potrivit art. 175, funcționar public, în sensul legii penale, este persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație:

- a) exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești;
- b) exercită o funcție de demnitate publică sau o funcție publică de orice natură;
- c) exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate al acesteia.

De asemenea, este considerată funcționar public, în sensul legii penale, persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public.

Infracțiunile de corupție sunt prevăzute în Titlul V – Infracțiuni de corupție și de serviciu, Capitolul II – Infracțiuni de serviciu, art. 289-294 din Codul penal⁶, după cum urmează:

ART. 289

Luarea de mită

(1) *Fapta funcționarului public care, direct ori indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică ori de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a săvârșit fapta.*

(2) *Fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită de una dintre persoanele prevăzute în art. 175 alin. (2), constituie infracțiune numai când este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea*

Exemplu:

La 07.02.2013, la DGA s-a înregistrat denunțul unui cetățean turc, administrator al unei societăți comerciale din municipiul București, cu privire la faptul că F.C. și D.N., ofițeri de poliție cu gradul de comisar-șef în cadrul Direcției Generale de Poliție a Municipiului București – domeniul de activitate „investigarea fraudelor”, au pretins o sumă de bani, neindividualizată la momentul sesizării, pentru a nu întocmi dosar penal pe numele denunțatorului cu privire la săvârșirea unei infracțiuni economice.

La 15.02.2013, un procuror din cadrul DNA și ofițeri de poliție judiciară din cadrul DGA i-au surprins în flagrant pe cei doi ofițeri de poliție care au pretins și primit cu titlu de mită de la denunțator suma de 3000 euro în scopul mai sus-menționat.

La 28.02.2013, procurorul a întocmit rechizitoriul prin care a dispus trimiterea în judecată a celor doi ofițeri de poliție (F.C. în stare de arest preventiv) sub aspectul săvârșirii *infracțiunii de luare de mită*.

La 03.10.2013, Înalta Curte de Casație și Justiție a pronunțat Decizia penală nr. 215, prin care a dispus condamnarea definitivă a celor doi ofițeri de poliție la pedeapsa cu *închisoare de 3 ani cu executare*.

⁶ Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 510 din 24 iulie 2009, cu modificările și completările ulterioare.

îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri.

(3) Banii, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

ART. 290

Darea de mită

(1) Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, în condițiile arătate în art. 289, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Fapta prevăzută în alin. (1) nu constituie infracțiune atunci când mituitorul a fost constrâns prin orice mijloace de către cel care a luat mita.

(3) Mituitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta.

(4) Banii, valorile sau orice alte bunuri date se restituie persoanei care le-a dat, dacă acestea au fost date în cazul prevăzut în alin. (2) sau date după denunțul prevăzut în alin. (3).

(5) Banii, valorile sau orice alte bunuri oferite sau date sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Exemplu:

La 26 martie 2008, DGA a fost sesizată de doi polițiști de la Biroul Ordine Publică din cadrul Poliției Municipiului Târgu-Jiu cu privire la faptul că un polițist din cadrul Poliției Municipiului Timișoara a încercat să le ofere bani în schimbul neîndeplinirii atribuțiilor de serviciu.

În fapt, în cursul nopții de 26/27 martie 2008, în timp ce efectuau serviciul de patrulare pe raza municipiului Târgu-Jiu, cei doi agenți de poliție au observat un autoturism avariat, căzut într-un șanț. Din primele verificări, s-a stabilit că mașina a ajuns în șanț ca urmare a faptului că șoferul, G.N.G., aflat sub influența băuturilor alcoolice, a pierdut controlul asupra volanului într-o curbă.

Pentru că nu aveau competență în anchetarea circumstanțelor în care a avut loc accidentul, cei doi agenți i-au spus șoferului că vor solicita prezența la fața locului a unui echipaj al Poliției Rutiere. În acel moment, bărbatul a încercat să le ofere 100 euro. Oamenii legii l-au refuzat, dar bărbatul nu a renunțat și le-a aruncat bancnota de 100 euro în mașină, declinandu-și calitatea de polițist.

La 09 iunie 2010, prin Decizia 2260, Înalta Curte de Casație și Justiție l-a condamnat definitiv pe numitul G.N.G. pentru *infracțiunea de dare de mită* la o *pedeapsă de 1 an și 6 luni închisoare* cu suspendare.

La 03.11.2010, dată la care s-a comunicat Decizia, G.N.G. a fost destituit din Poliția Română.

ART. 291

Traficul de influență

(1) Pretinderea, primirea ori acceptarea promisiunii de bani sau alte foloase, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public și care promite că îl va determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani.

(2) Banii, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

Exemplu:

În perioada 2006-iunie 2008, pe raza județului Argeș și-a desfășurat activitatea un grup infracțional organizat care a acționat în scopul obținerii unor sume de bani pretinse și primite de la mai multe persoane, pentru a le facilita acestora obținerea în mod fraudulos a permiselor de conducere de la Serviciul Public Comunitar Regim Permise de Conducere și Înmatricularea Vehiculelor Argeș.

Membrii acestui grup și-au asumat mai multe „îndatoriri”, după cum urmează:

- racolarea persoanelor din mai multe județe interesate să obțină permisul de conducere prin coruperea unor funcționari publici;
- schimbarea domiciliului viitorilor candidați;
- falsificarea documentelor necesare schimbării domiciliului;
- facilitarea promovării, în mod ilegal, a examenului pentru obținerea permisului de conducere.

În cauză au fost condamnați 11 funcționari publici cu statut special – polițiști, 8 din cadrul Serviciului Public Comunitar Regim Permise de Conducere și Înmatricularea Vehiculelor Argeș, 2 din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Argeș și unul din cadrul Serviciului Public Comunitar Local de Evidență a Persoanelor Câmpulung.

10 polițiști au primit pedepse cu închisoare cuprinse între 2 și 6 ani, iar unul o pedeapsă cu închisoare de 2 ani cu suspendarea sub supraveghere a executării pedepsei aplicate, pe durata unui termen de încercare de 5 ani. De asemenea, 6 dintre aceștia au fost condamnați și pentru săvârșirea unor infracțiuni de *trafic de influență*.

IMPORTANT!

Referitor la infracțiunile de luare de mită și de trafic de influență, trebuie precizat faptul că prevederile Codului penal se completează cu dispozițiile art. 7 din Legea nr. 78/2000, care incriminează ca variante agravante săvârșirea faptelor de către o persoană care:

- a) *exercită o funcție de demnitate publică;*
- b) *este judecător sau procuror;*
- c) *este organ de cercetare penală sau are atribuții de constatare ori de sancționare a contravențiilor;*
- d) *este una dintre persoanele prevăzute la art. 293 din Codul penal, **limitele pedepselor prevăzute la art. 289 sau 291 din Codul penal majorându-se cu o treime.***

ART. 292**Cumpărarea de influență**

(1) *Promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, pentru sine sau pentru altul, direct ori indirect, unei persoane care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public, pentru a-l determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării unor drepturi.*

(2) *Făptuitorul nu se pedepsește dacă denunță fapta mai înainte ca organul de urmărire penală să fi fost sesizat cu privire la aceasta.*

(3) Banii, valorile sau orice alte bunuri se restituie persoanei care le-a dat, dacă au fost date după denunțul prevăzut în alin. (2).

(4) Banii, valorile sau orice alte bunuri date sau oferite sunt supuse confiscării, iar dacă acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent.

ART. 293**Fapte săvârșite de către membrii instanțelor de arbitraj sau în legătură cu aceștia**

Dispozițiile art. 289 și art. 290 se aplică în mod corespunzător și persoanelor care, pe baza unui acord de arbitraj, sunt chemate să pronunțe o hotărâre cu privire la un litigiu ce le este dat spre soluționare de către părțile la acest acord, indiferent dacă procedura arbitrală se desfășoară în baza legii române ori în baza unei alte legi.

ART. 294**Fapte săvârșite de către funcționari străini sau în legătură cu aceștia**

Prevederile prezentului capitol se aplică în privința următoarelor persoane, dacă, prin tratatele internaționale la care România este parte, nu se dispune altfel:

a) funcționarilor sau persoanelor care își desfășoară activitatea pe baza unui contract de muncă ori altor persoane care exercită atribuții similare în cadrul unei organizații publice internaționale la care România este parte;

b) membrilor adunărilor parlamentare ale organizațiilor internaționale la care România este parte;

c) funcționarilor sau persoanelor care își desfășoară activitatea pe baza unui contract de muncă ori altor persoane care exercită atribuții similare, în cadrul Uniunii Europene;

d) persoanelor care exercită funcții juridice în cadrul instanțelor internaționale a căror competență este acceptată de România, precum și funcționarilor de la greșele acestor instanțe;

e) funcționarilor unui stat străin;

f) membrilor adunărilor parlamentare sau administrative ale unui stat străin;

g) juraților din cadrul unor instanțe străine.

ART. 308**Infrațiuni de corupție și de serviciu comise de alte persoane**

Dispozițiile art. 289-292, 295, 297-301 și 304 privitoare la funcționarii publici se aplică în mod corespunzător și faptelor săvârșite de către sau în legătură cu persoanele care exercită, permanent ori temporar, cu sau fără o remunerație, o însărcinare de orice natură în serviciul unei persoane fizice dintre cele prevăzute la art. 175 alin. (2) ori în cadrul oricărei persoane juridice.

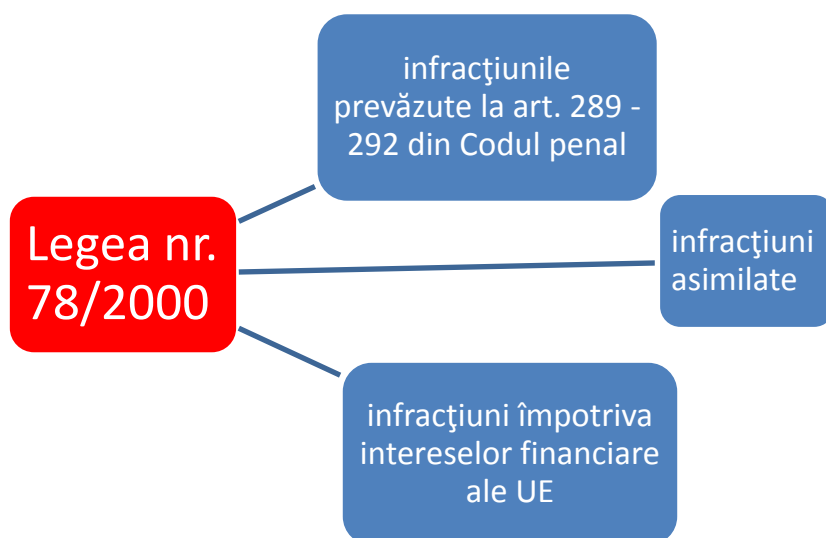
În acest caz, limitele speciale ale pedepsei se reduc cu o treime.

IMPORTANT!

Corelativ cadrului normativ de incriminare a faptelor de corupție, Codul penal sancționează distinct, în cuprinsul art. 301, **conflictul de interese** ca fiind fapta

funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, a îndeplinit un act ori a participat la luarea unei decizii prin care s-a obținut, direct sau indirect, un folos patrimonial, pentru sine, pentru soțul său, pentru o rudă ori pentru un afîn până la gradul II inclusiv sau pentru o altă persoană cu care s-a aflat în raporturi comerciale ori de muncă în ultimii 5 ani sau din partea căreia a beneficiat ori beneficiază de foloase de orice natură, pedeapsa prevăzută de lege fiind de la 1 la 5 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.

Infrațiunile de corupție prevăzute în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție⁷, cu modificările și completările ulterioare

Prevederile Codului penal se coroborează cu cele ale Legii nr. 78/2000, care precizează în art. 6 faptul că infrațiunile de luare de mită, prevăzută la art. 289 din Codul penal, dare de mită, prevăzută la art. 290 din Codul penal, trafic de influență, prevăzută la art. 291 din Codul penal, și cumpărare de influență, prevăzută la art. 292 din Codul penal, se pedepsesc potrivit prevederilor acelor texte de lege, iar dispozițiile art. 308 din Codul penal se aplică în mod corespunzător.

Infrațiuni asimilate infrațiunilor de corupție prevăzute în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare

INFRAȚIUNEA	PEDEAPSA	SPECIFIC
⇒ stabilirea, cu intenție, a unei valori diminuate, față de valoarea comercială reală, a bunurilor aparținând operatorilor economici la care statul sau o autoritate a administrației publice locale este acționar, comisă în cadrul acțiunii de privatizare ori de executare silită, de reorganizare		

⁷ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 219 din 18 mai 2000, cu modificările și completările ulterioare.

sau lichidare judiciară ori cu ocazia unei operațiuni comerciale, ori a bunurilor aparținând autorității publice sau instituțiilor publice, în cadrul unei acțiuni de vânzare a acestora sau de executare silită, săvârșită de cei care au atribuții de conducere, de administrare, de gestionare, de executare silită, de reorganizare ori lichidare judiciară – art. 10, lit. a)	închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi		
⇒ acordarea de subvenții cu încălcarea legii sau neurmărirea, conform legii, a respectării destinației subvențiilor – art. 10, lit. b)		închisoare de la un an la 5 ani și interzicerea unor drepturi	dacă fapta a fost săvârșită într-un interval de 5 ani de la încetarea însărcinării, pedeapsa este închisoare de la 6 luni la 3 ani sau amendă – art. 11 alin. (2)
⇒ utilizarea subvențiilor în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate, precum și utilizarea în alte scopuri a creditelor garantate din fonduri publice sau care urmează să fie rambursate din fonduri publice – art. 10, lit. c)			⇒ fapta persoanei care, având sarcina de a supraveghea, a controla, a reorganiza sau a lichida un operator economic privat, îndeplinește pentru acesta vreo însărcinare, intermediază ori înlesnește efectuarea unor operațiuni comerciale sau financiare ori participă cu capital la un asemenea operator economic, dacă fapta este de natură a-i aduce direct sau indirect un folos necuvenit – art. 11, alin. (1)
⇒ efectuarea de operațiuni financiare, ca acte de comerț, incompatibile cu funcția, atribuția sau însărcinarea pe care o îndeplinește o persoană ori încheierea de tranzacții financiare, utilizând informațiile obținute în virtutea funcției, atribuției sau însărcinării sale – art. 12, lit. a)	⇒ folosirea, în orice mod, direct sau indirect, de informații ce nu sunt destinate publicității ori permiterea accesului unor persoane neautorizate la aceste informații – art. 12, lit. b)	⇒ fapta persoanei care îndeplinește o funcție de conducere într-un partid, într-un sindicat sau patronat ori în cadrul unei persoane juridice fără scop patrimonial, de a folosi influența ori autoritatea sa în scopul obținerii pentru sine ori pentru altul de bani, bunuri sau alte foloase necuvenite – art. 13	

⇒ în cazul infracțiunii de șantaj, prevăzută de art. 207 din Codul penal, în care este implicată o persoană dintre cele prevăzute la art. 1 din Legea nr. 78/2000 – art. 13¹		limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime
⇒ în cazul infracțiunilor de abuz în serviciu sau de uzurpare a funcției, dacă funcționarul public a obținut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit – art. 13²		

Exemplu:

La 26.11.2008, DGA s-a sesizat din oficiu cu privire la faptul că, în perioada 2006-2008, lucrători din cadrul Serviciului Public Comunitar Local de Evidență a Persoanelor Timișoara, cu atribuții de preluare și prelucrare a documentelor în vederea eliberării cărților de identitate cu datele de stare civilă ale persoanelor, au emis mai multe astfel de documente de identitate false unor persoane cu ajutorul cărora au fost solicitate și obținute împrumuturi de la diferite unități bancare.

În urma activităților investigative și de urmărire penală desfășurate în baza delegării, au fost identificate 6 persoane implicate, una dintre acestea fiind funcționar public cu statut special – polițist în cadrul Serviciului Public Comunitar Local de Evidență a Persoanelor Timișoara.

În fapt, în sarcina acesteia s-a reținut că a întocmit, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, 24 de cărți de identitate false, prin atestarea unor fapte sau împrejurări necorespunzătoare adevărului.

Totodată, funcționarul public cu statut special a înlesnit sau ajutat, prin eliberarea cărților de identitate false, obținerea unor credite de la mai multe societăți bancare, prin inducerea sau menținerea în eroare a acestora cu prilejul încheierii contractelor, persoana înlesnind și ajutând, prin eliberarea cărților de identitate false, și la întocmirea dosarelor de credit, precum și a contractelor de muncă și adeverințelor de venit false.

De asemenea, polițistul s-a asociat cu celelalte 5 persoane în scopul săvârșirii de infracțiuni, respectiv în obținerea unor credite frauduloase prin folosirea unor cărți de identitate falsificate și a unor documente nereale.

Funcționarul public cu statut special a fost condamnat la o **pedeapsă cu închisoare de 13 ani**, în sarcina acestuia reținându-se și săvârșirea infracțiunii prevăzută de **art. 13² din Legea nr. 78/2000**.

IMPORTANT!

Tentativa la infracțiunile asimilate infracțiunilor de corupție se pedepsește (art. 15), iar dacă faptele prevăzute în prezenta secțiune constituie, potrivit Codului penal sau unor legi speciale, infracțiuni mai grave, acestea se pedepsesc în condițiile și cu sancțiunile stabilite în aceste legi (art. 16).

Infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene

INFRACTIUNEA	PEDEAPSA	SPECIFIC
⇒ folosirea sau prezentarea cu rea-credință de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept de fonduri din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, se pedepsește – art. 18¹ alin. (1)	închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi	dacă faptele au produs consecințe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu
⇒ omisiunea de a furniza, cu știință, datele		

cerute potrivit legii pentru obținerea de fonduri din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, dacă fapta are ca rezultat obținerea pe nedrept a acestor fonduri – art. 18¹ alin. (2)		jumătate – art. 18¹ alin. (3)
⇒ schimbarea, fără respectarea prevederilor legale, a destinației fondurilor obținute din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei – art. 18² alin. (1)	închisoare de la 1 an la 5 ani și interzicerea unor drepturi	dacă faptele au produs consecințe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu jumătate – art. 18² alin. (3)
⇒ schimbarea, fără respectarea prevederilor legale, a destinației unui folos legal obținut, dacă fapta are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de aceasta ori în numele ei – art. 18² alin. (2)		
⇒ folosirea sau prezentarea cu rea-credință de documente ori declarații false, inexacte sau incomplete, care are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor ce trebuie virate către bugetul general al Uniunii Europene sau către bugetele administrate de aceasta ori în numele ei – art. 18³ alin. (1)	închisoare de la 2 la 7 ani și interzicerea unor drepturi	dacă faptele au produs consecințe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu jumătate – art. 18³ alin. (3)
⇒ omisiunea de a furniza, cu știință, datele cerute potrivit legii, dacă fapta are ca rezultat diminuarea ilegală a resurselor ce trebuie virate către bugetul general al Uniunii Europene sau către bugetele administrate de aceasta ori în numele ei – art. 18³ alin. (2)		
⇒ încălcarea din culpă de către directorul, administratorul sau persoana cu atribuții de decizie ori de control în cadrul unui operator economic a unei îndatoriri de serviciu, prin neîndeplinirea acesteia sau îndeplinirea ei defectuoasă, dacă fapta a avut ca rezultat săvârșirea de către o persoană care se află în subordinea sa și care a acționat în numele acelui operator economic a uneia dintre infracțiunile prevăzute mai sus sau săvârșirea unei infracțiuni de corupție ori de spălare a banilor în legătură cu fondurile Uniunii Europene – art. 18⁵	închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă	

IMPORTANT!

Tentativa infracțiunilor prevăzute la art. 18¹-18³ se pedepsește (art. 18⁴).

Consecințe și costuri ale corupției

„Fidelitatea câștigată prin mită se pierde la fel.”

Seneca

Este de necontestat astăzi faptul că, în ultimul deceniu, problema corupției a fost situată în centrul agendei politice, nu doar în cazul statelor postcomuniste, ci și în democrațiile occidentale. Ultimii ani au fost marcați de o atenție crescândă acordată acestui fenomen de către organisme internaționale, precum: Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional, Comisia Europeană, organizații nonguvernamentale și diverse sfere academice.

Corupția costă bani – Comisia Europeană a estimat în 2011 că fenomenul corupției costă economia Uniunii Europene (UE) aproximativ 120 miliarde de euro pe an, echivalentul a 1,1% din PIB-ul UE. Corupția subminează statul de drept și încrederea oamenilor în instituțiile democratice, distruge competiția, scade nivelul investițiilor, reduce fondurile publice, crește sărăcia și prețurile produselor și serviciilor către populație.

Corupția reprezintă „o amenințare la adresa securității interne a UE” (programul Stockholm).

Banca Mondială a identificat corupția ca fiind cel mai mare obstacol în dezvoltarea economică și socială⁸. Costurile financiare estimate ale corupției arată următoarele⁹:

- *Costul corupției este egal cu mai mult de 5% din PIB-ul pe cap de locuitor la nivel global.*
- *Corupția adaugă un cost suplimentar de 10% în derularea afacerilor la nivel global și cu până la 25 % la costul contractelor de achiziții publice în unele țări în curs de dezvoltare.*
- *Afacerile care iau în considerare relocarea dintr-o țară cu nivel scăzut de corupție, într-o țară cu un nivel mediu sau ridicat al acesteia, trebuie să țină cont de estimarea unei taxe de 20% pentru afacerile străine, ca rezultat al corupției crescute.*
- *Un studiu recent efectuat de Școala de Guvernare Hertie din Berlin a avut ca rezultat un cost real al corupției, în UE, de 323 miliarde de euro anual.¹⁰*

⁸ Banca Mondială, <http://www.worldbank.org/>.

⁹ Camera Internațională de Comerț, „Procesul afacerilor împotriva corupției”.

¹⁰ Prof. dr. Alina Mungiu-Pippidi, „The Good, the Bad and the Ugly: Controlling Corruption in the European Union”, (Hertie School of Governance, 2013).

Banca Mondială a estimat că aproximativ 1,5 mii de miliarde de dolari rezultă din atribuirea contractelor publice care sunt, de obicei, influențate de corupție și s-a estimat că volumul mitei în achizițiile publice însumează, singur, 200 miliarde de dolari anual.¹¹

La nivel individual, corupția poate avea următoarele consecințe:

Corupția aduce atingere reputației oamenilor care lucrează pentru instituție.
Corupția nu este o infracțiune banală; atrage răspunderea penală.
Corupția te face vulnerabil la șantaj.
Corupția te poate costa libertatea.
Corupția te poate costa slujba.

Prin urmare, toți angajații trebuie să-și îndeplinească îndatoririle de serviciu într-o manieră imparțială și corectă. Comportamentul corupt intră în contradicție cu astfel de îndatoriri și aduce atingere reputației serviciului public. Distruge încrederea în imparțialitatea și obiectivitatea administrației publice și, prin urmare, baza pentru a trăi împreună ca o comunitate. Din acest motiv, fiecare angajat are sarcina de a acționa într-un mod care să ofere un exemplu pentru colegi, manageri și public.

Corupția poate fi prevenită și combătută numai în cazul în care toată lumea își asumă responsabilitatea și toți au ca obiectiv comun un loc de muncă fără corupție. Acest lucru înseamnă că trebuie să ne asigurăm că terții nu au nicio posibilitate de influențare necinstită în procesul de luare a deciziilor.

Aceasta presupune, de asemenea, că nu ar trebui să se acopere colegii corupți dintr-un sentiment greșit de solidaritate sau loialitate. Toată lumea este obligată să participe la descoperirea activităților ilegale și trebuie să contribuie la formarea unei imagini instituționale pozitive.

¹¹ Daniel Kaufmann, „Six Questions on the Cost of Corruption with World Bank Institute Global Governance Director Daniel Kaufmann”, Washington, D.C.: The World Bank, 2005.

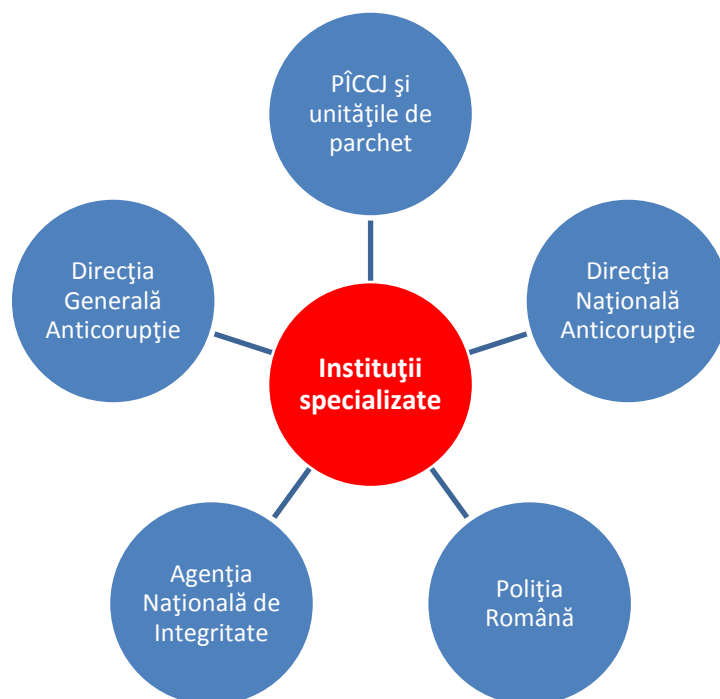
Instituții cu atribuții în domeniul prevenirii și combaterii corupției

*„Nimic nu este posibil fără oameni;
nimic nu durează fără instituții.”*

Jean Monnet

În conformitate cu prevederile art. 56 alin. (3), lit. b) din Codul de procedură penală (C.pr.pen.)¹², urmărirea penală se efectuează, în mod obligatoriu, de către procuror în cazul infracțiunilor de corupție prevăzute de Codul penal.

De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 22 din Legea nr. 78/2000, urmărirea penală se efectuează în mod obligatoriu de către procuror, pentru infracțiunile prevăzute de această lege.

Unitățile de parchet

Principiile, structura și modul de organizare ale sistemului judiciar român sunt consacrate în Constituția României și Legea nr. 304 din 28 iunie 2004 privind organizarea judiciară, republicată¹³.

¹² Adoptat prin Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 486 din 15 iulie 2010, cu modificările și completările ulterioare.

¹³ <http://www.csm1909.ro/csm/index.php?cmd=9401>

Justiția se înfăptuiește în numele legii și se realizează prin următoarele instanțe judecătorești: Înalta Curte de Casație și Justiție, curți de apel, tribunale, tribunale specializate, instanțe militare și judecătoria.

Pe lângă fiecare curte de apel, tribunal, tribunal pentru minori și familie și judecătoria funcționează un parchet. În mod similar, pe lângă fiecare instanță militară funcționează un parchet militar.

Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție¹⁴ coordonează activitatea parchetelor din subordine, îndeplinește atribuțiile prevăzute de lege, are personalitate juridică și gestionează bugetul Ministerului Public. Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție este condus de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, ajutat de un prim-adjunct și un adjunct. În cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție funcționează Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, ca structură specializată în combaterea criminalității organizate și terorismului.

Procurorii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație pot cerceta infracțiunile de corupție, altele decât cele date în competența exclusivă a Direcției Naționale Anticorupție conform art. 13 din OUG nr. 43/2002, prin preluarea cauzelor de la parchetele ierarhic inferioare, în temeiul art. 325 din Codul de procedură penală, prin dispoziția motivată a conducătorului Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație.

Parchetele de pe lângă Curțile de Apel au personalitate juridică și sunt conduse de procurori generali. Procurorii din cadrul Parchetelor de pe lângă Curțile de Apel pot cerceta, pe de o parte, infracțiunile de corupție săvârșite de către notari, executori judecătorești, controlori financiari ai Curții de Conturi sau de către șefii cultelor religioase organizate în condițiile legii și de ceilalți membri ai înaltului cler, care au cel puțin rangul de arhieru sau echivalent al acestuia, în temeiul art. 38 din Codul de procedură penală, iar pe de altă parte, infracțiunile de corupție, altele decât cele date în competența exclusivă a Direcției Naționale Anticorupție conform art. 13 din OUG nr. 43/2002, prin preluarea cauzelor de la parchetele ierarhic inferioare, în temeiul art. 325 din Codul de procedură penală, prin dispoziția motivată a conducătorului Parchetului de pe lângă Curtea de Apel.

Parchetele de pe lângă Tribunale au personalitate juridică și sunt conduse de prim-procurori.

¹⁴ Art. 70-79 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Tribunalul judecă în primă instanță¹⁵ infracțiunile de corupție prevăzute de Codul penal, precum și infracțiunile de corupție date în competența exclusivă a Direcției Naționale Anticorupție, dacă acestea din urmă nu sunt date în competența altor instanțe¹⁶. Pentru judecarea în primă instanță a infracțiunilor prevăzute în Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare, se constituie complete specializate¹⁷.

Este competent să efectueze ori, după caz, să conducă și să supravegheze urmărirea penală procurorul de la parchetul corespunzător instanței care, potrivit legii, judecă în primă instanță cauza, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel¹⁸.

Procurorii din cadrul parchetului ierarhic superior pot prelua, în vederea efectuării sau supravegherii urmării penale, cauze de competența parchetelor ierarhic inferioare, prin dispoziția motivată a conducătorului parchetului ierarhic superior¹⁹.

Direcția Națională Anticorupție (DNA)

Funcționează ca structură autonomă, cu personalitate juridică, în cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și este independentă în raport cu instanțele judecătorești și parchetele de pe lângă acestea, precum și în relațiile cu celelalte autorități publice.

DNA²⁰ este structura de parchet specializată în descoperirea, investigarea și aducerea în fața instanței a cazurilor de corupție medie și mare. Prin activitatea sa, contribuie la reducerea corupției, în sprijinul unei societăți democratice apropiate de valorile europene.

Procurorii direcției sunt sprijiniți în activitatea de urmărire penală de ofițeri și agenți de poliție judiciară, precum și de specialiști cu înaltă calificare în domeniile economic, financiar, bancar, vamal, informatic ș.a. Aceștia își desfășoară activitatea în cadrul unor echipe operative complexe, sub conducerea, supravegherea și controlul procurorului, pentru a spori eficiența și calitatea anchetelor penale.

Ofițerii și agenții de poliție judiciară sunt detașați la DNA la propunerea nominală a procurorului șef al acesteia, prin ordin al ministrului afacerilor interne, iar numirea acestora în funcții se face prin ordin al procurorului șef al direcției. Detașarea ofițerilor și agenților de poliție judiciară are o durată de 6 ani, cu posibilitatea prelungirii detașării în funcție, cu acordul acestora. Pe perioada detașării, ofițerii și

¹⁵ Art. 36 alin. (1), lit. a) din Codul de procedură penală.

¹⁶ A se vedea art. 36 alin. 1, lit. c) din Codul de procedură penală.

¹⁷ Art. 29 alin. (1) din Legea nr. 78 din 8 mai 2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare.

¹⁸ Art. 56 alin. (6) din Codul de procedură penală.

¹⁹ Art. 325 alin. (1) din Codul de procedură penală.

²⁰ <http://www.pna.ro/>

agenții poliției judiciare nu pot primi de la organele ierarhic superioare nicio însărcinare.

Ofițerii de poliție judiciară constituie poliția judiciară a DNA. Ei își desfășoară activitatea numai în cadrul direcției, sub autoritatea procurorului șef al acesteia și pot efectua actele de cercetare penală dispuse de procurori. Actele întocmite de ofițerii de poliție judiciară din dispoziția scrisă a procurorului sunt efectuate în numele acestuia.

DNA desfășoară urmărirea penală pentru infracțiuni de corupție și asimilate acestora. Modificările succesive ale legislației au vizat ca această structură specializată să se ocupe numai de combaterea faptelor de corupție de nivel înalt și mediu. De asemenea, DNA investighează infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, precum și anumite categorii de infracțiuni grave de criminalitate economico-financiară.

Astfel, sunt de competența DNA infracțiunile prevăzute în Legea nr. 78/2000, cu modificările și completările ulterioare, săvârșite în una dintre următoarele condiții²¹:

- dacă, indiferent de calitatea persoanelor care le-au comis, au cauzat o pagubă materială mai mare decât echivalentul în lei a 200.000 de euro ori dacă valoarea sumei sau a bunului care formează obiectul infracțiunii de corupție este mai mare decât echivalentul în lei a 10.000 de euro;
- dacă, indiferent de valoarea pagubei materiale ori de valoarea sumei sau a bunului care formează obiectul infracțiunii de corupție, sunt comise de către: deputați; senatori; membrii din România ai Parlamentului European; membrul desemnat de România în Comisia Europeană; membri ai Guvernului, secretari de stat ori subsecretari de stat și asimilații acestora; consilieri ai miniștrilor; judecătorii Înaltei Curți de Casație și Justiție și ai Curții Constituționale; ceilalți judecători și procurori; membrii Consiliului Superior al Magistraturii; președintele Consiliului Legislativ și locțiitorul acestuia; Avocatul Poporului și adjuncții săi; consilierii prezidențiali și consilierii de stat din cadrul Administrației Prezidențiale; consilierii de stat ai prim-ministrului; membrii și auditorii publici externi din cadrul Curții de Conturi a României și ai camerelor județene de conturi; guvernatorul, prim-viceguvernatorul și viceguvernatorii Băncii Naționale a României; președintele și vicepreședintele Consiliului Concurenței; ofițeri, amirali, generali și mareșali; ofițeri de poliție; președinții și vicepreședinții consiliilor județene; primarul general și viceprimarii municipiului București; primarii și viceprimarii sectoarelor municipiului București; primarii și viceprimarii

²¹ Art. 13 din Ordonanța de Urgență nr. 43 din 4 aprilie 2002 privind Direcția Națională Anticorupție, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 244 din 11 aprilie 2002, cu modificările și completările ulterioare.

municipiilor; consilieri județeni; prefecți și subprefecți; conducătorii autorităților și instituțiilor publice centrale și locale și persoanele cu funcții de control din cadrul acestora, cu excepția conducătorilor autorităților și instituțiilor publice de la nivelul orașelor și comunelor și a persoanelor cu funcții de control din cadrul acestora; avocați; comisarii Gărzii Financiare; personalul vamal; persoanele care dețin funcții de conducere, de la director inclusiv, în cadrul regiilor autonome de interes național, al companiilor și societăților naționale, al băncilor și al societăților comerciale la care statul este acționar majoritar, al instituțiilor publice care au atribuții în procesul de privatizare și al unităților centrale financiar-bancare; persoanele prevăzute la art. 293 (membrii instanțelor de arbitraj) și 294 (funcționari străini) din Codul penal.

Infrațiunile împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene sunt de competența DNA.

Totodată, sunt de competența DNA infrațiunile prevăzute la art. 246 (deturnarea licitațiilor publice), art. 297 (abuzul în serviciu) și art. 300 (uzurparea funcției) din Codul penal, dacă s-a cauzat o pagubă mai mare decât echivalentul în lei a 1.000.000 de euro.

Pentru buna desfășurare a urmăririi penale procurorii DNA pot dispune măsuri specifice de protecție a martorilor, a experților și a victimelor, potrivit legii.²²

Persoana care a comis una dintre infrațiunile atribuite prin Ordonanța de Urgență nr. 43/2002 în competența DNA, iar în timpul urmăririi penale denunță și facilitează identificarea și tragerea la răspundere penală a altor persoane care au săvârșit astfel de infracțiuni beneficiază de reducerea la jumătate a limitelor pedepsei prevăzute de lege.²³

La nivel central, din punct de vedere structural, DNA este organizată în secții, servicii și alte compartimente. Serviciile teritoriale funcționează în localități unde se află sedii ale Curților de Apel și sunt conduse de procurori șefi, aflați în subordinea directă a procurorului șef al DNA.

Sediul central DNA:

București, Strada Știrbei Vodă nr. 79-81, sector 1, cod 010106.

Telefon de contact: 021.312.14.97 și fax 021.312.51.44.

Website: www.pna.ro

²² Art. 18 din Ordonanță de Urgență nr. 43 din 4 aprilie 2002 privind Direcția Națională Anticorupție, cu modificările și completările ulterioare.

²³ Art. 19 din Ordonanță de Urgență nr. 43 din 4 aprilie 2002 privind Direcția Națională Anticorupție, cu modificările și completările ulterioare.

Direcția Generală Anticorupție (DGA)

Este structura Ministerului Afacerilor Interne (MAI), cu personalitate juridică, specializată în prevenirea și combaterea corupției în rândul personalului MAI, în subordinea nemijlocită a ministrului afacerilor interne, fiind organizată la nivel central și teritorial.

Competența materială specială a DGA vizează infracțiunile de corupție prevăzute de art. 289-292 din Codul penal și de Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare, săvârșite de personalul MAI.

Activitatea DGA se desfășoară în conformitate cu prevederile Constituției României, legilor, tratatelor și convențiilor internaționale, ale hotărârilor Guvernului, hotărârilor Consiliului Suprem de Apărare a Țării, ordinelor și instrucțiunilor ministrului afacerilor interne, astfel încât să nu lezeze în vreun fel drepturile și libertățile omului, să asigure deplina neutralitate față de orice ingerință sau interes, să promoveze obiectivitatea, realitatea, legalitatea și deplina responsabilitate în acțiunile sale.

DGA²⁴ a fost înființată prin Legea nr. 161 din 30 mai 2005 privind stabilirea unor măsuri pentru prevenirea și combaterea corupției în cadrul Ministerului Afacerilor Interne și își desfășoară activitatea în baza prevederilor art. 10 alin. (4) din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 30/2007 privind organizarea și funcționarea MAI, aprobată cu modificări prin Legea nr. 15/2008, cu modificările și completările ulterioare, ale Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 120/2005 privind operaționalizarea DGA din cadrul MAI, aprobată cu modificări prin Legea nr. 383/2005, cu modificările și completările ulterioare, și ale Hotărârii Guvernului nr. 416/2007 privind structura organizatorică și efectivele MAI, cu modificările și completările ulterioare.

Înființarea DGA s-a înscris pe linia măsurilor adoptate de România în vederea accelerării luptei împotriva corupției în administrația publică, constituind una din sarcinile prioritare pentru îndeplinirea angajamentelor asumate de țara noastră în cadrul procesului de integrare în UE, în cadrul Capitolului 24 Justiție și Afaceri Interne.

DGA are în structura organizatorică aparatul propriu și structurile subordonate, compuse din direcții, servicii, birouri și compartimente specializate. Structurile subordonate sunt organizate la nivel teritorial în servicii județene anticorupție și Direcția Anticorupție pentru Municipiul București și Județul Ilfov.

Personalul DGA se compune din polițiști – funcționari publici cu statut special – și personal contractual.

Obiectivele generale ale DGA sunt prevenirea și combaterea corupției în rândul personalului MAI, instituția având următoarele atribuții principale:

²⁴ Ordinul ministrului afacerilor interne nr. 119 din 25 iulie 2014 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Direcției Generale Anticorupție, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 580 din 4 august 2014.

- desfășoară activități specializate de prevenire a faptelor de corupție în rândul personalului MAI;
- organizează și desfășoară campanii/acțiuni de prevenire a corupției pentru conștientizarea consecințelor implicării în fapte de corupție;
- efectuează investigațiile necesare pentru descoperirea și combaterea faptelor de corupție săvârșite de personalul MAI;
- desfășoară activități de cercetare penală, în baza ordonanței de delegare emise de procuror, în conformitate cu prevederile legale;
- efectuează, în condițiile legii și ale normelor interne, testarea integrității profesionale a personalului MAI;
- primește și soluționează reclamațiile/petițiile cetățenilor referitoare la faptele de corupție în care este implicat personalul MAI;
- administrează sistemul telefonic call center anticorupție constituit în scopul sesizării de către cetățeni a faptelor de corupție;
- desfășoară activități de informare și relații publice specifice problematicii din competență;
- elaborează studii, analize și prognoze referitoare la evoluția faptelor de corupție la nivelul MAI și înaintează conducerii MAI, periodic sau la solicitare, propuneri de soluționare a problemelor identificate;
- desfășoară activități specifice de afaceri europene și cooperare internațională în domeniul prevenirii și combaterii corupției, organizează, participă sau asigură reprezentarea DGA la evenimente naționale și internaționale din domeniul specific de activitate, în conformitate cu interesele MAI și potrivit procedurilor legale în vigoare;
- constituie, gestionează și accesează baze de date/sisteme de evidență pentru desfășurarea activității din competență, în calitate de operator de date cu caracter personal;
- elaborează, contractează, implementează și monitorizează proiecte cu finanțare externă;
- gestionează și administrează resursele umane, materiale, financiare și tehnice deținute, în conformitate cu prevederile legale;
- exercită orice alte atribuții conferite prin lege.

Sediul central DGA:

București, Șoseaua Olteniței nr. 390A, sector 4, cod poștal 041337.

Telefoane de contact: 0800.806.806 – linie telefonică gratuită, 021.332.26.54, 021.365.35.09 și fax 021.332.36.64.

E-mail: relpub.dga@mai.gov.ro

Website: www.mai-dga.ro

Agencia Națională de Integritate (ANI)

În anul 2007, prin Legea nr. 144, a fost înființată ANI ca autoritate administrativă autonomă, cu personalitate juridică, ce funcționează la nivel național, ca structură unică, cu sediul în municipiul București.²⁵

Scopul ANI este asigurarea integrității în exercitarea demnităților și funcțiilor publice și prevenirea corupției instituționale, prin exercitarea de responsabilități în evaluarea declarațiilor de avere, a datelor și informațiilor privind averea, precum și a modificărilor patrimoniale intervenite, a incompatibilităților și a conflictelor de interese potențiale în care se pot afla persoanele prevăzute de lege, pe perioada îndeplinirii funcțiilor și demnităților publice. În îndeplinirea acestui scop, ANI poate dezvolta relații de colaborare prin încheierea de protocoale cu entități din țară sau din străinătate.²⁶

Activitatea de evaluare efectuată de inspectorii de integritate din cadrul ANI se desfășoară cu privire la situația averii existente pe durata exercitării demnităților și funcțiilor publice, a conflictelor de interese și a incompatibilităților persoanelor care fac obiectul Legii nr. 176/2010, conform prevederilor acesteia, care se completează cu dispozițiile actelor normative în vigoare.

Principiile după care se desfășoară activitatea de evaluare sunt legalitatea, confidențialitatea, imparțialitatea, independența operațională, celeritatea, buna administrare, dreptul la apărare, precum și prezumția dobândirii licite a averii.

Activitatea de evaluare a declarației de avere, a datelor și a informațiilor privind averea existentă, precum și a modificărilor patrimoniale intervenite existente în perioada exercitării funcțiilor ori demnităților publice, precum și cea de evaluare a conflictelor de interese și a incompatibilităților se efectuează atât pe durata exercitării funcțiilor ori demnităților publice, cât și în decursul a 3 ani după încetarea acestora.

În vederea desfășurării activității în condiții de profesionalism, cu respectarea principiilor mai sus-amintite, repartizarea lucrărilor se face în mod aleatoriu, de către conducerea inspectorilor de integritate, prin sistem electronic.

Dacă din activitatea de evaluare rezultă că există diferențe semnificative²⁷ (în sensul Legii nr. 176/2010, prin „diferențe semnificative” se înțelege diferența mai mare de 10.000 de euro sau echivalentul în lei al acestei sume între modificările intervenite în avere pe durata exercitării demnităților și funcțiilor publice și veniturile realizate în

²⁵ Legea nr. 144 din 21 mai 2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, republicată, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 535 din 3 august 2009, cu modificările și completările ulterioare.

²⁶ Art. 8 din Legea nr. 176 din 1 septembrie 2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 621 din 2 septembrie 2010.

²⁷ Art. 18 din Legea nr. 176 din 1 septembrie 2010 – diferențe semnificative.

aceeași perioadă), inspectorul de integritate informează despre această persoană în cauză și are obligația de a o invita pentru a prezenta un punct de vedere.

Persoana informată și invitată poate să prezinte inspectorului de integritate date sau informații pe care le consideră necesare, personal ori prin transmiterea unui punct de vedere scris. Informarea și invitarea se fac prin poștă, cu scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

Persoana care face obiectul evaluării are dreptul de a fi asistată sau reprezentată de avocat și are dreptul de a prezenta orice probe, date ori informații pe care le consideră necesare.

Dacă persoana a cărei avere este evaluată este căsătorită ori dacă are copii în întreținere, în sensul Codului familiei, evaluarea se va extinde și asupra averii soțului/soției și, după caz, asupra averii copiilor aflați în întreținere.

Pe parcursul desfășurării evaluării, inspectorul de integritate poate solicita tuturor instituțiilor și autorităților publice, altor persoane juridice de drept public sau privat, precum și persoanelor fizice, documentele și informațiile necesare desfășurării activității de evaluare, cu obligația păstrării confidențialității.

Dacă, după exprimarea punctului de vedere al persoanei invitate, verbal sau în scris, ori, în lipsa acestuia, după expirarea unui termen de 15 zile de la confirmarea de primire a informării de către persoana care face obiectul evaluării, sunt identificate în continuare, pe baza datelor și informațiilor existente la dispoziția inspectorului de integritate, diferențe semnificative, inspectorul de integritate întocmește un raport de evaluare.

Raportul de evaluare se comunică în termen de 5 zile de la finalizare persoanei care a făcut obiectul activității de evaluare și, după caz, organelor fiscale, celor de urmărire penală și celor disciplinare, precum și comisiei de cercetare a averilor prevăzute în Legea nr. 115/1996 pentru declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, a unor persoane cu funcții de conducere și de control și a funcționarilor publici, cu modificările și completările ulterioare. În cadrul organelor fiscale și de urmărire penală se desemnează persoane responsabile pentru relația cu ANI, care asigură declanșarea de urgență și cu precădere a procedurilor specifice în cadrul acestora.

Persoana a cărei declarație de avere a fost supusă evaluării, fiind identificate diferențe semnificative, în sensul prevederilor art. 18 din Legea nr. 176/2010, este considerată incompatibilă.

În cazul în care inspectorul de integritate constată, pe baza datelor și informațiilor existente la dispoziția sa, că nu sunt diferențe semnificative, acesta întocmește un raport de evaluare în acest sens, pe care îl transmite persoanei care a făcut obiectul procedurii. Acest

raport poate cuprinde, dacă este cazul, mențiuni privind erorile constatate în ceea ce privește întocmirea necorespunzătoare a declarațiilor de avere și sugestii de îndreptare.

Dacă, în urma evaluării declarației de interese, precum și a altor date și informații, inspectorul de integritate identifică elemente în sensul existenței unui conflict de interese sau a unei incompatibilități, informează despre aceasta persoana în cauză și are obligația de a o invita pentru a prezenta un punct de vedere. Persoana informată și invitată poate să prezinte inspectorului de integritate date sau informații pe care le consideră necesare, personal ori prin transmiterea unui punct de vedere scris. Informarea și invitarea se vor face prin poștă, cu scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

Persoana care face obiectul evaluării are dreptul de a fi asistată sau reprezentată de avocat și are dreptul de a prezenta orice date ori informații pe care le consideră necesare.

Dacă, după exprimarea punctului de vedere al persoanei invitate, verbal sau în scris, ori, în lipsa acestuia, după expirarea unui termen de 15 zile de la confirmarea de primire a informării de către persoana care face obiectul evaluării, inspectorul de integritate consideră în continuare că sunt elemente în sensul existenței unui conflict de interese sau a unei incompatibilități, întocmește un raport de evaluare.

Raportul de evaluare se comunică în termen de 5 zile de la finalizare persoanei care a făcut obiectul activității de evaluare și, după caz, organelor de urmărire penală și celor disciplinare.

Persoana care face obiectul evaluării poate contesta raportul de evaluare a conflictului de interese sau a incompatibilității în termen de 15 zile de la primirea acestuia, la instanța de contencios administrativ.

Dacă raportul de evaluare a conflictului de interese nu a fost contestat în termenul prevăzut de lege la instanța de contencios administrativ, ANI sesizează, în termen de 6 luni, organele competente pentru declanșarea procedurii disciplinare, precum și, dacă este cazul, instanța de contencios administrativ, în vederea anulării actelor emise, adoptate sau întocmite cu încălcarea prevederilor legale privind conflictul de interese.

Dacă raportul de evaluare a incompatibilității nu a fost contestat în termenul prevăzut de lege la instanța de contencios administrativ, ANI sesizează în termen de 15 zile organele competente pentru declanșarea procedurii disciplinare; dacă este cazul, ANI sesizează în termen de 6 luni instanța de contencios administrativ, în vederea anulării actelor emise, adoptate sau întocmite cu încălcarea prevederilor legale privind incompatibilitățile.

Dacă în urma evaluării declarației de interese, precum și a altor date și informații, inspectorul de integritate constată inexistența unei stări de incompatibilitate sau a unui

conflict de interese, întocmește un raport în acest sens, pe care îl transmite persoanei care a făcut obiectul evaluării.

Fapta persoanelor care, cu intenție, depun declarații de avere sau declarații de interese care nu corespund adevărului constituie infracțiunea de fals în declarații și se pedepsește potrivit Codului penal.

Sediul ANI:

București, Bulevardul Lascăr Catargiu nr. 15, sector 1, cod poștal 010661.

Telefon de contact: 037.206.98.69 și fax 037.206.98.88.

E-mail: ani@integritate.eu

Website: www.integritate.eu

Poliția Română face parte din MAI și este instituția specializată a statului care exercită atribuții privind apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, a proprietății private și publice, prevenirea și descoperirea infracțiunilor, respectarea ordinii și liniștii publice, în condițiile legii²⁸.

Printre atribuțiile Poliției Române, Legea nr. 218/2002 stipulează în articolul 26 alin. (1), punctul 7, și realizarea de activități de prevenire și combatere a corupției, a criminalității economico-financiare, a celei transfrontaliere, a infracțiunii în domeniul informaticii și a crimei organizate.

Structura centrală a Poliției Române cu atribuții în domeniul prevenirii și combaterii faptelor de corupție este Direcția de Investigare a Fraudelor (DIF).

DIF²⁹ funcționează ca unitate specializată în domeniu, asigurând aplicarea unitară a actelor normative în vigoare și având ca obiectiv prioritar prevenirea și combaterea criminalității circumscrise domeniului economico-financiar, sub conducerea și controlul procurorilor desemnați, în conformitate cu prevederile legale.

DIF desfășoară, la nivel central, activități de prevenire și combatere a corupției prin Serviciul de combatere a corupției și a infracțiunilor comise în instituții bugetare, iar, la nivel teritorial, prin serviciile de investigare a fraudelor din cadrul inspectoratelor județene de poliție/Direcției Generale de Poliție a Municipiului București. În ceea ce privește segmentul de combatere a corupției, ofițerii de poliție judiciară din cadrul Direcției/serviciilor de investigare a fraudelor acționează doar în baza ordonanțelor de delegare emise de procurorii competenți.

Sediul DIF:

București, Șoseaua Ștefan cel Mare nr. 13-15, sector 2, cod poștal 020123.

Telefoane de contact: 021.208.25.25, 021.311.19.63 și fax 021.316.16.80.

E-mail: economic@politiaromana.ro

Website: www.politiaromana.ro

²⁸ Art. 1 din Legea nr. 218 din 23 aprilie 2002 privind organizarea și funcționarea Poliției Române, republicată, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 307 din 25 aprilie 2014.

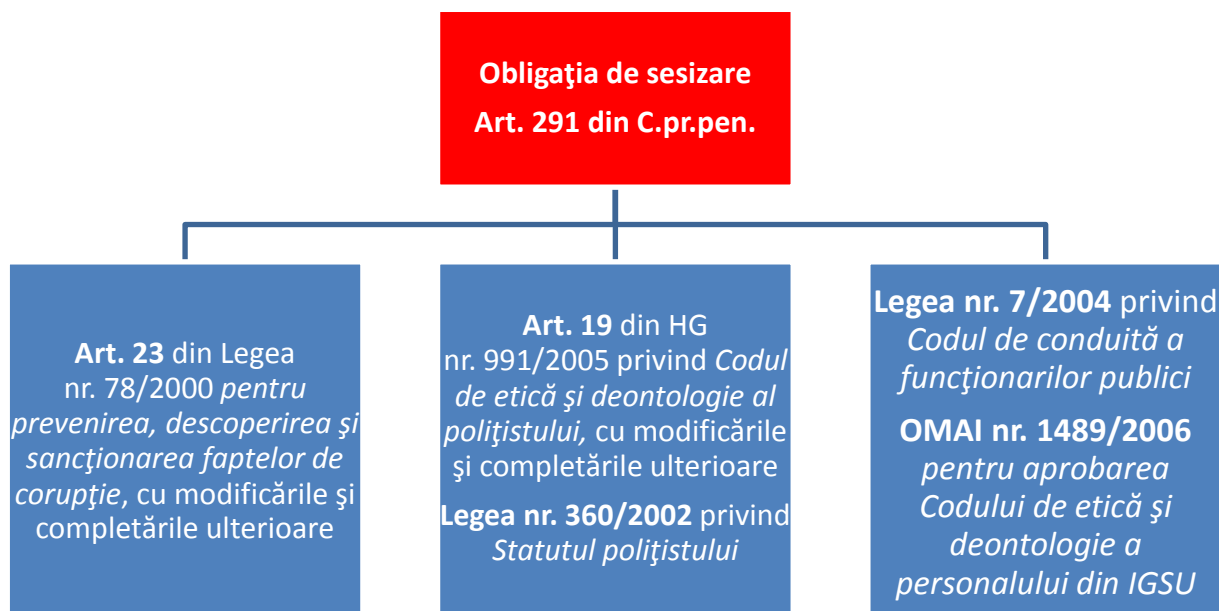
²⁹ http://politiaromana.ro/directia_investigare_fraude.htm

Obligația funcționarilor de a sesiza faptele penale. Omisiunea sesizării.

„Când poruncește conștiința, oamenii onești procedează întotdeauna în același sens.”

Nicolae Titulescu

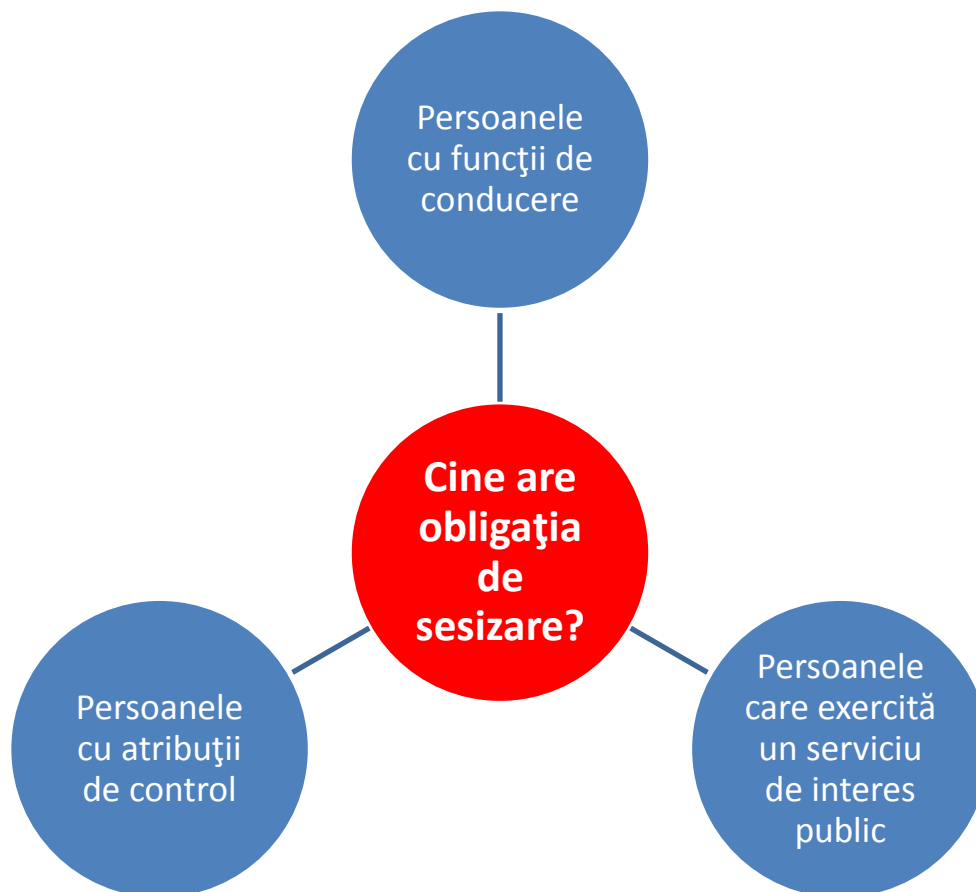
În România, angajații din sistemul public au obligația de a sesiza organele de urmărire penală competente ori de câte ori au luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni. Această obligație este reglementată de Codul de procedură penală, de Legea nr. 78/2000 *pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare*, precum și de codurile de conduită specifice diferitelor categorii de funcționari publici.

Obligația de sesizare sus-menționată revine oricărui funcționar public, indiferent de modalitatea prin care acesta a luat cunoștință despre fapta respectivă. În cazul în care un funcționar a sprijinit sau a facilitat săvârșirea respectivei infracțiuni, acesta nu se poate folosi de această prevedere pentru a sesiza fapta și a scăpa astfel de pedeapsa care i se poate aplica pentru coautorat, complicitate sau instigare.

Potrivit art. 291 din Codul de procedură penală – orice *persoană cu funcție de conducere* în cadrul unei autorități a administrației publice sau în cadrul altor autorități publice, instituții publice ori al altor persoane juridice de drept public, precum și orice *persoană cu atribuții de control* care, în exercitarea atribuțiilor lor, au luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, **sunt obligate să sesizeze de îndată organele de urmărire penală și să ia măsuri pentru ca urmele infracțiunii, corpurile delictelor și orice alte mijloace de probă să nu dispară.**

Totodată, orice persoană care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu de interes public, care în exercitarea atribuțiilor sale a luat cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu, **este obligată să sesizeze de îndată organele de urmărire penală.**

Obligația *persoanelor cu atribuții de control* de a înștiința organele de urmărire penală sau, după caz, organele de constatare a săvârșirii infracțiunilor, abilitate de lege, cu privire la orice date din care rezultă indicii că s-a efectuat o operațiune sau un act ilicit ce poate atrage răspunderea penală, este reglementată și de art. 23 alin. 1 din Legea nr. 78/2000 *pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție*, cu modificările și completările ulterioare. În acest sens, în cursul efectuării actului de control, *persoanele cu atribuții de control* vor lua măsuri pentru asigurarea și conservarea urmelor infracțiunii, a corpurilor delictive și a oricăror mijloace de probă ce pot servi organelor de urmărire penală.

IMPORTANT!

Conform art. 25 din Legea nr. 78/2000, îndeplinirea cu bună-credință a obligației de sesizare a persoanelor cu funcții de control, prevăzute la art. 23 nu constituie o încălcare a secretului profesional și nu atrage răspunderea penală, civilă sau

disciplinară. Aceste dispoziții se aplică chiar dacă cercetarea sau judecarea faptelor semnalate a condus la neînceperea sau încetarea urmăririi penale ori la achitare.

Neîndeplinirea cu rea-credință a obligației de sesizare a persoanelor cu funcții de conducere constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 5 ani, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă. În cazul în care fapta sus-menționată a fost săvârșită din culpă, pedeapsa este închisoarea de la 3 luni la 2 ani sau amendă.

Pentru personalul Ministerului Afacerilor Interne, sesizarea faptelor de corupție se poate face astfel:

- **petitii.dga@mai.gov.ro**
- **apeluri Tolverde:** **0800.806.806**
- **audiențe;**
- **note, informări, rapoarte etc. – structurile MAI.**

IMPORTANT!

În situația în care funcționarul public ia cunoștință de săvârșirea unei infracțiuni în legătură cu serviciul în cadrul căruia își îndeplinește sarcinile și omite sesizarea de îndată a procurorului sau a organului de urmărire penală, acesta săvârșește infracțiunea prevăzută de art. 267 din Codul penal, respectiv **omisiunea sesizării**, care se pedepsește cu închisoare de la 3 luni la 3 ani sau cu amendă, iar când fapta este săvârșită din culpă, cu închisoarea de la 3 luni la un an sau amendă.

Moduri de sesizare

„Nimic nu-i poate opri pe oamenii cu atitudine pozitivă; nimic nu-i poate ajuta pe cei cu mentalitate greșită.”

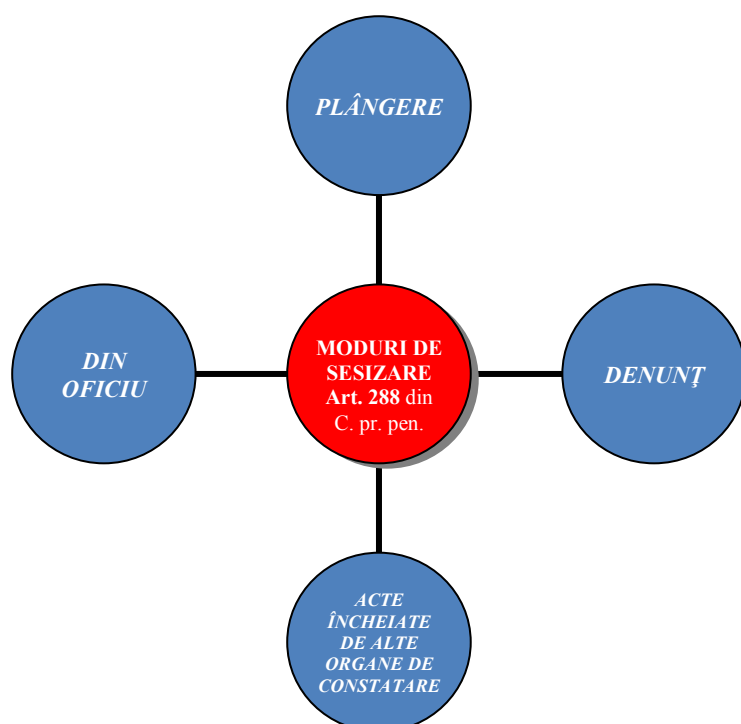
Thomas Jefferson

Sesizarea trebuie privită sub dublu aspect: atât ca o obligație de ordin legislativ într-o societate democratică, dar și ca o datorie civică a tuturor cetățenilor, în dorința comună de a impune o mentalitate onestă în relația interumană.

Din această perspectivă, prezentăm, în rândurile ce urmează, modalitățile prin care o persoană are dreptul și, totodată, obligația să sesizeze faptele de corupție.

Art. 288 din C.pr.pen. stipulează 4 moduri de sesizare, respectiv:

- ⇒ **plângere** – încunoștințarea făcută de o persoană fizică sau juridică, referitoare la o vătămare ce i s-a cauzat prin infracțiune;
- ⇒ **denunț** – încunoștințarea făcută de către o persoană fizică sau juridică despre săvârșirea unei infracțiuni;
- ⇒ **prin actele încheiate de alte organe de constatare prevăzute de lege;**
- ⇒ **din oficiu** – există o plajă foarte largă de modalități concrete prin care organele în drept pot lua cunoștință de săvârșirea unor infracțiuni de corupție dintre care putem enumera: experiențe personale, lecturarea articolelor de presă, vizionarea emisiunilor de televiziune, din zvon public, din activități specifice de culegere a informațiilor etc.

Plângerea (art. 289 C.pr.pen.) reprezintă încunoștințarea făcută de o persoană fizică sau juridică, referitoare la o vătămare ce i s-a cauzat prin infracțiune.

Trebuie să cuprindă: numele, prenumele, codul numeric personal, calitatea și domiciliul petiționarului ori, pentru persoane juridice, denumirea, sediul, codul unic de înregistrare, codul de identificare fiscală, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice și contul bancar, indicarea

reprezentantului legal ori convențional, descrierea faptei care formează obiectul plângerii, precum și indicarea făptuitorului și a mijloacelor de probă, dacă sunt cunoscute.

Se poate face personal sau prin mandatar. Mandatul trebuie să fie special, iar procura rămâne atașată plângerii.

Dacă este făcută în scris, plângerea trebuie semnată de persoana vătămată sau de mandatar.

Plângerea în formă electronică îndeplinește condițiile de formă numai dacă este certificată prin semnătură electronică, în conformitate cu prevederile legale.

Plângerea formulată oral se consemnează într-un proces-verbal de către organul care o primește.

Se poate face și de către unul dintre soți pentru celălalt soț sau de către copilul major pentru părinți. Persoana vătămată poate să declare că nu își însușește plângerea.

Pentru persoana lipsită de capacitatea de exercițiu, plângerea se face de reprezentantul său legal. Persoana cu capacitate de exercițiu restrânsă poate face plângere cu încuviințarea persoanelor prevăzute de legea civilă. În cazul în care făptuitorul este persoana care reprezintă legal sau încuviințează actele persoanei vătămate, sesizarea organelor de urmărire penală se face din oficiu.

Plângerea greșit îndreptată la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată se trimite, pe cale administrativă, organului judiciar competent.

În cazul în care plângerea este întocmită de către o persoană care locuiește pe teritoriul României, cetățean român, străin sau persoană fără cetățenie, și prin aceasta se sesizează săvârșirea unei infracțiuni pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene, organul judiciar este obligat să primească plângerea și să o transmită organului competent din țara pe teritoriul căreia a fost comisă infracțiunea. Regulile privind cooperarea judiciară în materie penală se aplică în mod corespunzător.

Denunțul (art. 290 C.pr.pen.)

Reprezintă încunoștințarea făcută de către o persoană fizică sau juridică despre săvârșirea unei infracțiuni.

Denunțul se poate face numai personal și trebuie să cuprindă toate datele indicate la plângere.

Dacă este făcut în scris, denunțul trebuie semnat de persoana vătămată sau de mandatar.

Denunțul în formă electronică îndeplinește condițiile de formă numai dacă este certificat prin semnătură electronică, în conformitate cu prevederile legale.

Denunțul formulat oral se consemnează într-un proces-verbal de către organul care îl primește.

Pentru persoana lipsită de capacitatea de exercițiu, denunțul se face de reprezentantul său legal. Persoana cu capacitate de exercițiu restrânsă poate face denunț cu încuviințarea persoanelor prevăzute de legea civilă. În cazul în care făptuitorul este persoana care reprezintă legal sau încuviințează actele persoanei care dorește să facă denunțul, sesizarea organelor de urmărire penală se face din oficiu.

Denunțul greșit îndreptat la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată se trimite, pe cale administrativă, organului judiciar competent.

În cazul în care denunțul este întocmit de către o persoană care locuiește pe teritoriul României, cetățean român, străin sau persoană fără cetățenie, și prin aceasta se sesizează săvârșirea unei infracțiuni pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene, organul judiciar este obligat să primească denunțul și să-l transmită organului competent din țara pe teritoriul căreia a fost comisă infracțiunea. Regulile privind cooperarea judiciară în materie penală se aplică în mod corespunzător.

MODEL DE PLÂNGERE/DENUNȚ

(pentru structura centrală)

Domnule Director General al Direcției Generale Anticorupție

(pentru structurile teritoriale)

Domnule Director al Direcției Anticorupție pentru Municipiul București și Județul Ilfov
(sau....) Domnule Șef Serviciu al Serviciului Județean Anticorupție.....(județul).....

Subsemnatul(a)(nume și prenume)....., domiciliat(ă)
în.....(se precizează localitatea), strada, nr.,
bl., sc., et., ap., județ (sector), cod poștal, titular
al cărții de identitate seria, nr., CNP,
în calitatea de(pentru plângere: persoană vătămată/mandatar/soț al
numitei(ului)/copil major al numitei(ului)/reprezentant legal al numitei(ului), iar pentru
denunț – denunțator/reprezentant legal al numitei(ului),
în temeiul art.(289 pentru plângere, 290 pentru denunț)..... din Codul
de Procedură Penală, formulez prezenta(ul)

PLÂNGERE/DENUNȚ

împotriva numitului(ei)*(nume și prenume)....., domiciliat(ă)
în(se precizează localitatea), strada, nr., bl.,
sc., et., ap., județ (sector), cod poștal, titular al cărții de
identitate seria, nr., CNP,
pentru faptul că**(descrierea faptei/faptelor care formează
obiectul plângerii).....

Dovada săvârșirii infracțiunilor o fac cu următoarele mijloace de probă***:
.....(se vor indica mijloacele de probă, dacă sunt cunoscute).....

Data

Semnătura

*Se va indica făptuitorul, dacă este cunoscut.

**Orice informație privind o eventuală faptă de corupție poate fi de folos
organelor de urmărire penală.

***Martori, înscrisuri, fotografii, înregistrări, obiecte etc.

Sesizările făcute de persoane cu funcții de conducere și de alte persoane (art. 291 C.pr.pen.) – a se vedea mențiunile de la „*Obligația funcționarilor de a sesiza faptele penale. Omisiunea sesizării*”.

Sesizarea din oficiu (art. 292 C.pr.pen.)

Organul de urmărire penală se sesizează din oficiu dacă află că s-a săvârșit o infracțiune pe orice altă cale decât cele prevăzute la art. 289-291 și încheie un proces-verbal în acest sens. Exemplu: presa scrisă și audiovideo, emisiuni de radio și tv etc.

Reacția personalului la corupție

„Răspunderea nu este numai pentru ce ai făcut, ci și pentru ce nu ai făcut.”

Lao Tzu – filozof antic

În situația constatării de către personalul MAI a săvârșirii de către cetățeni a unor infracțiuni/contravenții, după caz, se impune desfășurarea următoarelor activități:

- ⇒ efectuarea actelor procedurale în vederea constatării infracțiunilor din competența proprie;
- ⇒ aplicarea sancțiunilor corespunzătoare în funcție de contravențiile comise.

Dacă pe parcursul îndeplinirii îndatoririlor de serviciu ori în timpul sau ulterior constatării infracțiunilor/contravențiilor cetățenii încearcă să scape de rigorile legii, personalul MAI are obligația să acționeze cu fermitate astfel încât să nu lase de înțeles că există posibilitatea să nu aplice legea sau să o aplice într-un mod favorabil cetățenilor.

În situația în care cetățenii insistă în acțiunea lor, li se va aduce la cunoștință că demersul este inutil. Organul de constatare apreciază asupra existenței elementelor³⁰ infracțiunii de dare de mită, sens în care are obligația de a denunța fapta organului de urmărire penală competent.

De asemenea, personalul MAI are la dispoziție cadrul legal general reprezentat de prevederile art. 293 din Codul de procedură penală:

- ⇒ întocmește un proces-verbal, în care consemnează toate aspectele constatate și activitățile desfășurate;
- ⇒ înaintează de îndată organului de urmărire penală procesul-verbal întocmit;
- ⇒ pune la dispoziția organului de urmărire penală plângerile și cererile prezentate în scris, corpul delict, precum și obiectele și înscrisurile ridicate cu ocazia constatării infracțiunii (de dare de mită).

Atitudinea corectă, onestă și loială a funcționarilor din cadrul sistemului public, menită să protejeze acele valori sociale care au ca scop asigurarea unor servicii publice de calitate, în care să primeze interesul public, a fost încurajată și de legiuitor, o dată în plus, prin reglementarea în textul art. 267 Cod penal a infracțiunii denumită marginal **omisiunea sesizării**.

³⁰ Art. 290 Cod penal – darea de mită.

În conformitate cu art. 17 alin. (1) din OUG nr. 30/2007 privind organizarea și funcționarea MAI, cu modificările și completările ulterioare, *„personalul MAI se compune din: funcționari publici, polițiști – funcționari publici cu statut special, cadre militare în activitate, personal contractual, precum și soldați și gradați voluntari”*.

Având în vedere că sintagma *„organe de ordine publică și siguranță națională”* prevăzută în art. 61 alin. 1, lit. c) din C.pr.pen. nu este definită în niciun act normativ în vigoare, în accepțiunea noastră poate fi asimilat **organelor de ordine publică și siguranță națională, personalul MAI care se încadrează în prevederile art. 175 și 176 din Codul penal sau exercită atribuții din domeniul ordine publică și siguranță națională expres prevăzute în OUG nr. 30/2007, precum și în actele normative care reglementează activitatea structurilor din cadrul MAI.**

Protecția avertizorului de integritate

„A fi simplu, dar cinstit e mai prețios decât a fi genial, dar necinstit.”

Honoré de Balzac

Convenția civilă privind corupția, adoptată de Consiliul Europei la 4 noiembrie 1999, la Strasbourg, ratificată de Parlamentul României prin Legea nr. 147 din 1 aprilie 2002³¹, stipulează în art. 9 că „fiecare parte prevede în dreptul său intern o protecție adecvată împotriva oricărei sancțiuni nejustificate față de salariații care, de bună-credință și pe bază de suspiciuni legitime, denunță faptele de corupție persoanelor sau autorităților responsabile.”

Astfel, pentru a asigura un cadru normativ intern în concordanță cu art. 9 din Convenție, Parlamentul României a adoptat Legea nr. 571 din 14 decembrie 2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii³².

Legea nr. 571/2004 definește avertizorul ca fiind persoana care a sesizat încălcări ale legii în cadrul autorităților publice, instituțiilor publice și al altor unități și care este încadrată în una dintre autoritățile și instituțiile publice ale administrației publice centrale, administrației publice locale, aparatului Parlamentului, aparatului de lucru al Administrației Prezidențiale, aparatului de lucru al Guvernului, autorităților administrative autonome, instituțiilor publice de cultură, educație, sănătate și asistență socială, companiilor naționale, regiilor autonome de interes național și local, precum și societăților naționale cu capital de stat.

Avertizarea în interes public este definită ca fiind sesizarea făcută cu bună-credință cu privire la orice faptă care presupune o încălcare a legii, a deontologiei profesionale sau a principiilor buneii administrări, eficienței, eficacității, economicității și transparenței.

Conform prevederilor art. 5 din Legea nr. 571/2004, semnalarea de către avertizor a unor fapte de încălcare a legii, a unor fapte prevăzute de lege ca fiind abateri disciplinare, contravenții sau infracțiuni, trebuie să privească:

- infracțiuni de corupție, infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție, infracțiunile de fals și infracțiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul:

³¹ Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 260 din 18 aprilie 2002.

³² Publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 1.214 din 17 decembrie 2004.

- ⇒ luarea de mită (art. 289 Cod penal), darea de mită (art. 290 Cod penal), traficul de influență (art. 291 Cod penal), cumpărarea de influență (art. 292 Cod penal);
 - ⇒ infracțiunile prevăzute de art. 10-13 din Legea nr. 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție;
 - ⇒ infracțiunile de fals (art. 310-328 Cod penal);
 - ⇒ infracțiuni de serviciu (art. 295-309 Cod penal).
- infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene: infracțiunile prevăzute de art. 18¹-18⁵ din Legea nr. 78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție;
 - practici sau tratamente preferențiale ori discriminatorii în exercitarea atribuțiilor unităților în care poate fi încadrat un avertizor: discriminarea directă, discriminarea indirectă, discriminarea multiplă, hărțuirea, victimizarea;
 - încălcarea prevederilor privind incompatibilitățile și conflictele de interese: prevederile Legii nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției și ale Legii nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice;
 - folosirea abuzivă a resurselor materiale sau umane;
 - partizanatul politic în exercitarea prerogativelor postului, cu excepția persoanelor alese sau numite politic;
 - încălcări ale legii în privința accesului la informații și a transparenței decizionale: prevederile Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public și prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică;
 - încălcarea prevederilor legale privind achizițiile publice și finanțările nerambursabile;
 - incompetența sau neglijența în serviciu;
 - evaluări neobiective ale personalului în procesul de recrutare, selectare, promovare, retrogradare și eliberare din funcție;
 - încălcări ale procedurilor administrative sau stabilirea unor proceduri interne cu nerespectarea legii;
 - emiterea de acte administrative sau de altă natură care servesc interese de grup sau clientelare;
 - administrarea defectuoasă sau frauduloasă a patrimoniului public și privat al unităților în care poate fi încadrat un avertizor;

- încălcarea altor dispoziții legale care impun respectarea principiului bunei administrări și a celui al ocrotirii interesului public.

Avertizorul de integritate poate sesiza încălcările prevederilor legale sau ale normelor deontologice și profesionale, alternativ sau cumulativ:

- șefului ierarhic al persoanei care a încălcat prevederile legale;
- conducătorului autorității publice, instituției publice sau al unității bugetare din care face parte persoana care a încălcat prevederile legale sau în care se semnalează practica ilegală, chiar dacă nu se poate identifica exact făptuitorul;
- comisiilor de disciplină sau altor organisme similare din cadrul autorității publice, instituției publice sau al unității prevăzute de Legea nr. 571/2004 din care face parte persoana care a încălcat legea;
- organelor judiciare;
- organelor însărcinate cu constatarea și cercetarea conflictelor de interese și a incompatibilităților;
- comisiilor parlamentare;
- mass-mediei;
- organizațiilor profesionale, sindicale sau patronale;
- organizațiilor neguvernamentale.

În ceea ce privește protecția de care beneficiază avertizorii, legea prevede că, în fața comisiei de disciplină sau a altor organe similare, avertizorii în interes public beneficiază de prezumția de bună-credință, până la proba contrară, în sensul că se prezumă că persoana a făcut o sesizare convinsă fiind de realitatea stării de fapt sau că fapta constituie o încălcare a legii.

De asemenea, la cererea avertizorului cercetat disciplinar ca urmare a unui act de avertizare, comisiile de disciplină sau alte organisme similare au obligația de a invita presa și un reprezentant al sindicatului sau al organizației profesionale. Anunțul se face prin comunicat pe pagina de internet a autorității publice, instituției publice sau a unității bugetare, cu cel puțin 3 zile lucrătoare înaintea ședinței, sub sancțiunea nulității raportului și a sancțiunii disciplinare aplicate.

În situația în care cel reclamat prin avertizarea în interes public este șef ierarhic, direct sau indirect, ori are atribuții de control, inspecție și evaluare a avertizorului, comisia de disciplină sau alt organism similar va asigura protecția avertizorului, ascunzându-i identitatea.

În cazul avertizărilor în interes public care privesc infracțiuni de corupție, infracțiuni asimilate infracțiunilor de corupție, infracțiunile de fals și infracțiunile de

serviciu sau în legătură cu serviciul, precum și infracțiuni împotriva intereselor financiare ale Comunităților Europene, se vor aplica, din oficiu, prevederile art. 12 alin. 2, lit. a din Legea nr. 682/2002 privind protecția martorilor, respectiv „protecția datelor de identitate a martorului protejat”.

În litigiile de muncă sau în cele privitoare la raporturile de serviciu, instanța poate dispune anularea sancțiunii disciplinare sau administrative aplicate unui avertizor, dacă sancțiunea a fost aplicată ca urmare a unei avertizări în interes public, făcută cu bună-credință.

Instanța verifică proporționalitatea sancțiunii aplicate avertizorului pentru o abatere disciplinară, prin compararea cu practica sancționării sau cu alte cazuri similare din cadrul aceleiași autorități publice, instituții publice sau unități bugetare, pentru a înlătura posibilitatea sancționării ulterioare și indirecte a actelor de avertizare în interes public.

Acte normative incidente domeniului

„Trebuie să avem legi ca să putem trăi liberi.”

Cicero

- Constituția României, republicată, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 767 din 31.10.2003;
- Codul Penal al României, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 510 din 24.07.2009, cu modificările și completările ulterioare;
- Codul de Procedură Penală al României, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 486 din 15.07.2010, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 115 din 16.10.1996 pentru declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, a unor persoane cu funcții de conducere și de control și a funcționarilor publici, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 263 din 28.10.1996, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 78 din 08.05.2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 219 din 08.05.2000, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 544 din 12.10.2001 privind liberul acces la informații de interes public, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 663 din 23.10.2001;
- Legea nr. 27 din 16.01.2002 pentru ratificarea Convenției penale privind corupția, adoptată la Strasbourg la 27.01.1999, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 65 din 30.01.2002;
- Legea nr. 147 din 01.04.2002 pentru ratificarea Convenției civile asupra corupției, adoptată la Strasbourg la 04.11.1999, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 260 din 18.04.2002;
- Legea nr. 360 din 06.06.2002 privind Statutul polițistului, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 440 din 24.06.2002, cu modificările și completările ulterioare;

- Legea nr. 682 din 19.12.2002 privind protecția martorilor, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 964 din 28.12.2002, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 161 din 19.04.2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 279 din 21.04.2003, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 7 din 18.02.2004 privind Codul de conduită al funcționarilor publici, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 157 din 23.02.2004;
- Legea nr. 251 din 16.06.2004 privind unele măsuri referitoare la bunurile primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 561 din 24.06.2004;
- Legea nr. 364 din 15.09.2004 privind organizarea și funcționarea poliției judiciare, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 869 din 23.09.2004;
- Legea nr. 365 din 15.09.2004 pentru ratificarea Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 903 din 05.10.2004;
- Legea nr. 477 din 08.11.2004 privind Codul de conduită a personalului contractual din autoritățile și instituțiile publice, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 1105 din 26.11.2004;
- Legea nr. 571 din 14.12.2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte instituții care semnalează încălcări ale legii, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 1214 din 17.12.2004;
- Legea nr. 161 din 30.05.2005 privind stabilirea unor măsuri pentru prevenirea și combaterea corupției în cadrul MAI, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 476 din 06.06.2005;
- Hotărârea Guvernului României nr. 1.126 din 15.07.2004 pentru aprobarea Regulamentului de punere în aplicare a Legii nr. 251 din 2004 privind unele măsuri referitoare la bunurile primite cu titlu gratuit cu prilejul unor acțiuni de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 680 din 28.07.2004;

- Hotărârea Guvernului României nr. 991 din 25.08.2005 privind Codul de etică și deontologie al polițistului, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 813 din 07.09.2005;
- Hotărârea Guvernului României nr. 215 din 27.03.2012 privind aprobarea Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2012-2015, a Inventarului măsurilor preventive anticorupție și a indicatorilor de evaluare, precum și a Planului național de acțiune pentru implementarea Strategiei naționale anticorupție 2012-2015, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 202 din 27.03.2012;
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 43 din 04.04.2002 privind Parchetul Național Anticorupție, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 244 din 11.04.2002, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 120 din 01.09.2005 privind operaționalizarea Direcției Generale Anticorupție din cadrul MAI, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 809 din 06.09.2005, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 30 din 25.04.2007 privind organizarea și funcționarea MAI și pentru reorganizarea unor unități din subordinea MAI, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 309 din 09.05.2007;
- Ordinul MAI nr. 1489 din 03.11.2006 pentru aprobarea Codului de etică și deontologie a personalului din Inspectoratul General pentru Situații de Urgență și din structurile subordonate, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 918 din 13.11.2006;
- Ordinul MAI nr. 256 din 16.11.2011 privind procedura de testare a integrității profesionale a personalului MAI, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 836 din 25.11.2011;
- Ordinul MAI nr. 174 din 10.10.2012 privind aprobarea Planului sectorial de acțiune pentru implementarea, la nivelul MAI, a Strategiei naționale anticorupție pe perioada 2012-2015, precum și pentru aprobarea Inventarului măsurilor preventive anticorupție și a indicatorilor de evaluare, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 521 din 27.07.2012, cu modificările și completările ulterioare;

- Ordinul MAI nr. 86 din 12.06.2013 privind organizarea și desfășurarea activităților de prevenire a corupției în cadrul MAI, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 368 din 20.06.2013;
- Ordinul MAI nr. 119 din 25 iulie 2014 pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Direcției Generale Anticorupție, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 580 din 04.08.2014;
- Rezoluția (97) 24 privind cele douăzeci de principii directoare pentru lupta împotriva corupției, adoptată de Consiliul Europei – Comitetul de Miniștri la data de 6 noiembrie 1997 la cea de-a zecea sesiune a Comitetului.

0800.806.806

**linie telefonică gratuită
unde puteți sesiza faptele de corupție**